

Vážení,

Nejvyšší soud vynesl poměrně zásadní usnesení týkající problematiky dlužníka – plátce daně z přidané hodnoty a zpeněžení předmětu zajištění, který tvoří „obchodní majetek“ dlužníka. Debaty na téma, zda DPH je či není součástí výtěžku zpeněžení, jsou tak pro příště definitivně vyřešeny.

V usnesení sp.zn. 29 NSČR 43/2018-B-157 (kauza Schempp-Hirth výroba letadel) Nejvyšší soud podrobně rozebral, proč **DPH netvoří součást tzv. čistého výtěžku zpeněžení předmětu zajištění** a proč částka odpovídající dani z přidané hodnoty není ani nákladem spojeným se zpeněžením předmětu zajištění. Přinášíme Vám podrobnosti tohoto judikátu.

Uvedené rozhodnutí je podstatné nejen pro jistotu vzájemných vztahů mezi insolvenčním správcem a zajištěným věřitelem, ale nastavuje jasný směr, jak má probíhat postup při zpeněžení majetkové podstaty z pohledu DPH a konečně dává i jistotu insolvenčnímu správci, že při nedostatečné výši prostředků má s DPH z prodeje zajištěného majetku nakládat postupem dle §305 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona (tedy i tato daňová pohledávka státu může být krácena – uspokojena poměrně, není-li dost prostředků v majetkové podstatě na plné uspokojení pohledávek za majetkovou podstatou).

Z logiky věci pak insolvenční správce (ale ani exekutor či realitní kancelář či jiný zprostředkovatel – akční síň) nemůže odpovídat daňové správě za neodvedení těchto prostředků, pokud insolvenční správce postupuje v souladu s §305 insolvenčního zákona. Ustanovení §108 odst. 7 zákona o dani z přidané hodnoty totiž stanoví, že **osoba určená k uskutečnění prodeje obchodního majetku plátce**, která přijala úplatu za uskutečněný prodej obchodního majetku, je povinna zaplatit daň na osobní daňový účet plátce ve lhůtě pro podání daňového přiznání za zdaňovací období, ve kterém se tento prodej uskutečnil. **Za zaplacení daně odpovídají plátce a tato osoba společně a nerozdílně.**

Přejeme klidné dny!

Tým DRV LEGAL

Výtěžek zpeněžení v konkurzu a DPH

V posuzovaném případě jsou podstatné tyto skutečnosti

- a) Byl zjištěn úpadek dlužníka a soud prohlásil konkurs na jeho majetek (březne 2015).
- b) Zajištěný věřitel přihlásil do insolvenčního řízení pohledávku v celkové výši 79.260.316,56 Kč, z čehož dílčí **nárok ve výši 39.630.158,28 Kč byl zajištěn nemovitostmi**, pohledávka byla zjištěna.
- c) Nemovitosti byly zpeněženy za částku 30.663.063 Kč, **z čehož 3.517.784 Kč představovala daň z přidané hodnoty**.
- d) Zajištěný věřitel požadoval, aby insolvenční soud udělil souhlas s dodatečným vydáním té části výtěžku, která představovala daň z přidané hodnoty (3.517.784 Kč), zajištěnému věřiteli.

Soud prvního stupně rozhodl, že uhrazená daň z přidané hodnoty ve výši 3.517.784 Kč jako součást výtěžku zpeněžení zajištění měla být vydána zajištěnému věřiteli.

K odvolání insolvenčního správce dlužníka Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 29. listopadu 2017, č. j. KSPA 59 INS 993/2015, 1 VSPH 1184/2017-B-123, změnil usnesení insolvenčního soudu tak, že souhlas s vydáním výtěžku zpeněžení ve výši 3.390.088,44 Kč zajištěnému věřiteli neudělil. Soud sdělil, že prodej movitých a nemovitých věcí ve vlastnictví dlužníka v průběhu insolvenčního řízení podléhá dani z přidané hodnoty, jde-li ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 písm. a/ zákona o dani z přidané hodnoty o součást obchodního majetku dlužníka, který je plátcem daně z přidané hodnoty. Částka odpovídající dani z přidané hodnoty, která byla uhrazena spolu s kupní cenou zpeněžených nemovitostí, je proto majetkem dlužníka a povinnost odvést ji na daňový účet dlužníka u místně příslušného správce daně má po prohlášení konkursu insolvenční správce jako osoba s dispozičním oprávněním k majetkové podstatě.

Zajištěný věřitel podal dovolání, **Nejvyšší soud jej zamítl s následující argumentací:**

- Při výkonu rozhodnutí prodejem movitých věcí nebo při výkonu rozhodnutí prodejem nemovitostí se tam, kde povinný je plátcem daně z přidané hodnoty a kde se zpeněžuje jeho „obchodní majetek“, **zvyšuje odhadní, úřední nebo výsledná cena o částku odpovídající dani z přidané hodnoty** (která se pak logicky promítá v nejvyšším podání vydražitele) jen proto, aby příslušná daň mohla být odvedena. Z takto pojaté konstrukce se již v exekučních souvislostech podává, že částka odpovídající dani z přidané hodnoty zahrnutá v nejvyšším podání vydražitele nemá sloužit a v žádné fázi výkonu rozhodnutí (exekuce) také neslouží k uspokojení pohledávky oprávněného (byť by šlo o zajištěného věřitele a byť by předmět zajištění tvořila právě zpeněžovaná věc).
- Také v insolvenčních souvislostech je zjevné, že **je-li jako předmět zajištění zpeněžován obchodní majetek dlužníka, který je plátcem daně z přidané hodnoty, je částka odpovídající dani z přidané hodnoty součástí „prodejní ceny“** právě proto, aby v souladu s ustanovením § 4 odst. 4 písm. c/ a § 108 odst. 4 zákona o dani z přidané hodnoty (v rozhodném znění) z dosaženého výtěžku zpeněžení mohla být odvedena daň z přidané hodnoty; **nejde o částku, která slouží (má sloužit) k uspokojení pohledávky zajištěného věřitele jako součást tzv. čistého výtěžku zpeněžení**.
- Určuje-li v dotčených souvislostech ustanovení § 305 odst. 2 věty druhé, že výtěžku zpeněžení podle § 298 odst. 2 insolvenčního zákona lze použít k uspokojení jiných pohledávek až po uspokojení pohledávky zajištěného věřitele, pak je zjevné, že jde o pravidlo vážící se právě k těm částkám, jež jsou určeny k uspokojení pohledávky zajištěného věřitele jako tzv. čistý výtěžek zpeněžení zajištění.

- Jiná interpretace by zakládala konflikt s textem § 298 odst. 2 insolvenčního zákona i ohledně těch pohledávek, které odpovídají zákonným limitům nastaveným v § 298 odst. 4 insolvenčního zákona jakož i ohledně pohledávky z titulu odměny insolvenčního správce (která limitována není).
- **Nejvyšší soud tudíž uzavírá, že u dlužníka, který je plátcem daně z přidané hodnoty, je při zpeněžení předmětu zajištění, který tvoří „obchodní majetek“ dlužníka, obsažena v „prodejní ceně“ i daň z přidané hodnoty; děje se tak proto, aby daň z přidané hodnoty z dosaženého výtěžku zpeněžení mohla být následně odvedena na osobní daňový účet dlužníka, vedený u místně příslušného správce daně. Nejde o částku určenou k uspokojení pohledávky zajištěného věřitele jako součást tzv. čistého výtěžku zpeněžení předmětu zajištění. Částka odpovídající dani z přidané hodnoty není ani nákladem spojeným se zpeněžením předmětu zajištění (není důvod domnívat se, že by měla mít charakter „nákladu spojeného se zpeněžením“ jen proto, že v porovnání s úpravou v exekučním právu nebyla z „nákladů prodeje“ vydělena výslovně) a nepodléhá proto zákonnému limitu dle § 298 odst. 4 insolvenčního zákona.**
- Dokud není částka odpovídající v dosaženém výtěžku zpeněžení dani z přidané hodnoty odvedena (postupem dle § 108 odst. 4 zákona o dani z přidané hodnoty), **jde v neuhrazeném rozsahu o daňovou pohledávku státu za majetkovou podstatou ve smyslu § 168 odst. 2 písm. e/ insolvenčního zákona.** Vyjde-li v insolvenčním řízení, v němž je (jako v této věci) způsobem řešení dlužníkovy úpadku konkurs, **následně najevo, že dosažený výtěžek zpeněžení majetkové podstaty nestačí k uspokojení všech pohledávek uvedených v § 305 odst. 1 insolvenčního zákona, není vyloučeno postupovat ohledně částky odpovídající dani z přidané hodnoty způsobem uvedeným v § 305 odst. 2 věty první insolvenčního zákona.** Na tom, že ve smyslu ustanovení § 305 odst. 2 věty druhé insolvenčního zákona nejde o výtěžek zpeněžení předmětu zajištění určený k uspokojení zajištěného věřitele, se ani při takovém postupu ničeho nemění.

PODPORUJEME NADAČNÍ FOND ADVOKÁTI DĚTEM

www.advokatidetem.cz

Informace obsažené v tomto bulletinu jsou pouze obecného charakteru s cílem poskytnout orientační přehled o aktualitách ze soudních rozhodnutí. Tento bulletin by proto neměl být bez dalšího používán jako podklad pro přijímání podnikatelských ani jiných rozhodnutí a konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno příslušné rozhodnutí.

© 2020 DRV Legal, s.r.o.

DRV LEGAL, s.r.o., advokátní kancelář

zapsaná v obchodním rejstříku Krajského soudu v Brně, oddíl C, vložka 77238 Hlinky 505/118, 603 00 Brno * Vodičkova 41, 110 00 Praha * IČ: 293 15 883 * tel.: +420 543 216 742 *